TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 18. maijā *

Lieta C-397/03 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2003. gada 19. septembrī iesniedza

Archer Daniels Midland Co., *Decatur* (Amerikas Savienotās Valstis),

Archer Daniels Midland Ingredients Ltd, *Erith* (Apvienotā Karaliste),

ko pārstāv K. O. Lencs [*C. O. Lenz*], *Rechtsanwalt*, E. Bačelors [*E. Batchelor*], kā arī L. Martina Alegi [*L. Martin Alegi*] un M. Garsija [*M. Garcia*], *solicitors*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājas,

* Tiesvedības valoda — angļu.

otrs lietas dalībnieks —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv R. Liāls [*R. Lyal*], pārstāvis, kuram palīdz J. Flinns [*J. Flynn*], *QC*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*], N. Kolnerika [*N. Colneric*] (referente), E. Juhāss [*E. Juhász*] un E. Levits,

ģenerāladvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 18. novembrī,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 7. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu apelācijas sūdzību *Archer Daniels Midland Co.* (turpmāk tekstā — "*ADM Company*") un tās filiāle Eiropā — *Archer Daniels Midland Ingredients Ltd* (turpmāk tekstā — "*ADM Ingredients*") lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-224/00 *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, *Recueil*, II-2597. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais spriedums") tiktāl, ciktāl ar to tiek noraidīta viņu prasība daļēji atcelt Komisijas 2000. gada 7. jūnija Lēmumu 2001/418/EK attiecībā uz procesu saskaņā ar EK līguma 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta *COMP*/36.545/F3 — Aminoskābes) (OV 2001, L 152, 24. lpp.; turpmāk tekstā — "strīdīgais lēmums").

2 Ar apstrīdēto spriedumu Pirmās instances tiesa tostarp samazināja naudas sodu, kas bija uzlikts solidāri *ADM Company* un *ADM Ingredients*, un noraidīja pēc būtības prasības atcelt strīdīgo lēmumu.

Atbilstošās tiesību normas

3 Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā — "ECTK") 7. panta ar nosaukumu "Sodīšanas nepieļaujamība bez likuma" 1. punktā ir noteikts:

"Nevienu nedrīkst atzīt par vainīgu noziedzīgā nodarījumā tādas darbības vai bezdarbības dēļ, kas saskaņā ar izdarīšanas brīdī spēkā esošajām nacionālajām vai starptautiskajām tiesību normām netika atzīta par noziedzīgu nodarījumu. Tāpat nedrīkst piespriest smagāku sodu nekā tas, kas bija piemērojams noziedzīgā nodarījuma brīdī."

4 Atbilstoši ECTK 7. protokola 4. panta ar nosaukumu "Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam" noteikumiem:

"1. Nevienu nedrīkst no jauna tiesāt vai sodīt krimināllietā tajā pašā valstī par noziedzīgu nodarījumu, par kuru viņš jau ir ticis attaisnots vai notiesāts saskaņā ar šīs valsts likumu un kriminālprocesuālajām normām.

[..]

3. Atkāpes no šī panta saskaņā ar Konvencijas 15. pantu nav pieļaujamas."

5 Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 (OV 1962, 13, 204. lpp.) — pirmā regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu — 15. panta 2. punktā ir noteikts:

"Komisija ar lēmumu var uzlikt uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām soda naudas [naudas sodus] 1000 līdz 1 000 000 norēķinu vienību vai lielākā apmērā, bet

nepārsniedzot 10% no katra pārkāpēja uzņēmuma iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma, ja tie ar nodomu vai nolaidības dēļ:

a) pārkāpj Līguma [81.] panta 1. punktu vai [82.] pantu, [..]

[..].

Nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā gan pārkāpuma smagumu, gan tā ilgumu."

6 Komisijas paziņojumā ar nosaukumu "Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu" (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes") tostarp ir noteikts:

"Pamatnostādnēs [..] izklāstītie principi nodrošina Komisijas lēmumu pārredzamību un objektivitāti gan no uzņēmumu, gan no Kopienu Tiesas viedokļa, vienlaicīgi atbalstot Komisijai piešķirto diskrecionāro varu, kas noteikta saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, noteikt naudas sodu līdz 10% apmērā no uzņēmumu kopējā apgrozījuma. Šī vara jāīsteno ar saskaņotas un nediskriminējošas politikas palīdzību, kura atbilst mērķiem, kas izvirzīti, lai sodītu par konkurences noteikumu pārkāpumiem.

Jaunā metodoloģija, ko piemēro naudas soda apmēra aprēķināšanai, atbilst turpmāk minētajiem noteikumiem, nosakot vispirms pamatapjomu, ko palielina, ņemot vērā atbildību pastiprinošus apstākļus, vai samazina, ņemot vērā atbildību mīkstinošus apstākļus." [Neoficiāls tulkojums]

7 Atbilstoši Pamatnostādņu 1.A punkta ceturtās un sestās daļas noteikumiem:

"Jāņem vērā arī pārkāpumu izdarītāju faktiskā ekonomiskā spēja izraisīt ievērojamus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem, jo īpaši patērētājiem, un jānosaka tāds naudas soda apmērs, kas atturētu no turpmākām tamlīdzīgām darbībām.

[..]

Ja pārkāpumā iesaistīti vairāki uzņēmumi (piemēram, karteļi), atsevišķos gadījumos var būt vajadzība izsvērt piemērojamo naudas sodu apmērus, kas noteikti atbilstoši katrai no trim kategorijām, lai ņemtu vērā nodarījuma īpašo nozīmi un līdz ar to katra uzņēmuma nodarītā kaitējuma reālo ietekmi uz konkurenci, īpaši gadījumos, kad uzņēmumi, kuri izdarījuši viena veida konkurences pārkāpumus, būtiski atšķiras pēc apjoma." [Neoficiāls tulkojums]

Prāvas rašanās fakti

8 Pirmās instances tiesā iesniegtās prasības pamatā esošie fakti ir šādi izklāstīti apstrīdētajā spriedumā:

"1. Prasītājas, [*ADM Company*] un tās filiāle Eiropā [*ADM Ingredients*] darbojas graudaugu un eļļas augu sēklu pārstrādes nozarē. Tās ienāca lizīna tirgū 1991. gadā.

2. Lizīns ir galvenā aminoskābe, ko izmanto dzīvnieku lopbarībā. Sintētiskais lizīns tiek izmantots kā piedeva barībai, kurā pietiekamā daudzumā nav dabisko lizīnu, piemēram, graudaugiem, lai tādējādi speciālisti uztura jautājumos varētu izveidot uz proteīnu bāzes veidotas uztura sistēmas, kas atbilst dzīvnieku barības vajadzībām. Ar barību, kurai ir pievienots sintētiskais lizīns var arī aizstāt barību, kurā ir pietiekams daudzums lizīna dabiskā veidā, piemēram, soju.

3. 1995. gadā Federālā Izmeklēšanas Biroja [*Federa Bureau of Investigation*] (FIB) vadītās slepenās izmeklēšanas beigās Amerikas Savienotajās Valstīs tika izdarītas kratīšanas vairāku uzņēmumu, kuri aktīvi darbojās lizīna tirgū, telpās. 1996. gada augustā un oktobrī amerikāņu [varas] iestādes izvirzīja apsūdzību pret *ADM Company*, kā arī sabiedrībām *Kyowa Hakko Kogyo Co. Ltd* (turpmāk tekstā — "*Kyowa*"), *Sewon Corp. Ltd*, *Cheil Jedang Corp.* (turpmāk tekstā — "*Cheil*") un *Ajinomoto Co. Inc.* par to, ka tās bija noslēgušas aizliegtu vienošanos, lai noteiktu lizīna cenas un sadalītu šī produkta pārdošanas apjomus laika posmā no 1992. gada jūnija līdz 1995. gada jūnijam. Vienošanos, kas tika noslēgtas ar Amerikas Tieslietu ministriju, rezultātā šiem uzņēmumiem lietu iztiesājošā tiesa uzlika naudas sodus, proti, naudas sodu 10 miljonu Amerikas Savienoto Valstu dolāru (USD) apmērā — *Kyowa Hakko Kogyo* un *Ajinomoto*, naudas sodu 70 miljonu USD apmērā — *ADM Company* un naudas sodu 1,25 miljonu USD apmērā — *Cheil*. *Sewon Corp.* uzliktā naudas soda apmērs, pēc tās teiktā, sasniedza summu USD 328 000. Turklāt trīs *ADM Company* vadītājiem tika piespriesta brīvības atņemšana un naudas sods par viņu kā aizliegtās vienošanās dalībnieku lomu.

4. 1996. gada jūlijā *Ajinomoto*, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu 96/C 207/04 par naudas soda neuzlikšanu vai tā summas samazināšanu lietās par aizliegtu

vienošanos (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "paziņojums par sadarbību"), izteica priekšlikumu Komisijai ar to sadarboties, lai konstatētu karteļa esamību lizīna tirgū un tā ietekmi uz Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ).

5. 1997. gada 11. un 12. jūnijā Komisija, piemērojot Regulas Nr. 17 [..] 14. panta 3. punktu, uzsāka izmeklēšanu *ADM Company* un *Kyowa Hakko Europe* birojos Eiropā. Šo izmeklēšanu rezultātā *Kyowa Hakko Kogyo* un *Kyowa Hakko Europe* darīja zināmu savu vēlmi sadarboties ar Komisiju un sniedza tai noteiktu informāciju, tostarp par sanāksmju starp lizīna ražotājiem [norises] secību.

6. 1997. gada 28. jūlijā Komisija, piemērojot Regulas Nr. 17 11. pantu, nosūtīja *ADM Company* un *ADM Ingredients*, *Sewon Corp.* un tās filiālei Eiropā *Sewon Europe GmbH* (turpmāk tekstā kopā sauktas par "*Sewon*"), kā arī *Cheil* informācijas pieprasījumus par to rīcību aminoskābju tirgū un sanāksmēs saistībā ar šajos pieprasījumos identificēto aizliegto vienošanos. Pēc Komisijas 1997. gada 14. oktobra vēstules saņemšanas, kurā bija atgādināts, ka tās nav atbildējušas uz šiem pieprasījumiem, *ADM Ingredients* atbildēja uz Komisijas pieprasījumu par lizīna tirgu. *ADM Company* nesniedza nekādu atbildi.

7. 1998. gada 30. oktobrī, pamatojoties uz tai sniegto informāciju, Komisija nosūtīja paziņojumu par iebildumiem *ADM Company* un *ADM Ingredients* (turpmāk tekstā kopā sauktas par "*ADM*") un pārējiem attiecīgajiem uzņēmumiem, proti, *Ajinomoto* un tās filiālei Eiropā *Eurolysine SA* (turpmāk tekstā kopā sauktas "*Ajinomoto*"), *Kyowa Hakko Kogyo* un tās filiālei Eiropā *Kyowa Hakko Europe* (turpmāk tekstā kopā sauktas "*Kyowa*"), *Daesang Corp.* (iepriekš saukta par *Sewon Corp.*) un tās filiālei Eiropā *Sewon Europe*, un *Cheil* par EKL 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumu. Savā paziņojumā par iebildumiem Komisija šiem uzņēmumiem pārmeta, ka tie ir noteikuši lizīna cenu EEZ, kā arī pārdošanas kvotas šim tirgum un ir viens

otram snieguši informāciju par saviem pārdošanas apjomiem, sākot no 1990. gada septembra (*Ajinomoto*, *Kyowa* un *Sewon*), no 1991. gada marta (*Cheil*) un no 1992. gada jūnija (*ADM*) līdz 1995. gada jūnijam. Pēc šī paziņojuma par iebildumiem saņemšanas prasītājas informēja Komisiju, ka tās neapstrīd faktu esamību.

8. Pēc attiecīgo uzņēmumu uzklausīšanas 1999. gada 1. martā Komisija 1999. gada 17. augustā nosūtīja tiem papildu paziņojumu par iebildumiem par aizliegtās vienošanās ilgumu, kurā bija secināts, ka *Ajinomoto*, *Kyowa* un *Sewon* ir bijuši aizliegtās vienošanās dalībnieki vismaz kopš 1990. gada jūnija, *Cheil* — vismaz kopš 1991. gada sākuma un prasītājas — kopš 1992. gada 23. jūnija. Prasītājas uz šo papildu paziņojumu par iebildumiem atbildēja 1999. gada 6. oktobrī, apliecinot, ka tās neapstrīd pārmesto faktu esamību.

9. Procedūras beigās Komisija pieņēma [strīdīgo] lēmumu. Tas ar vēstuli tika paziņots prasītājām 2000. gada 16. jūnijā.

10. [Strīdīgajā lēmumā] bija ietverti šādi noteikumi:

"Pirmais pants

[*ADM Company*] un tās filiāle Eiropā [*ADM Ingredients*], *Ajinomoto Company Incorporated* un tās filiāle Eiropā *Eurolysine SA*, *Kyowa Hakko Kogyo Company Limited* un tās filiāle Eiropā *Kyowa Hakko Europe GmbH*, *Daesang Corporation* un tās filiāle Eiropā *Sewon Europe GmbH*, kā arī [*Cheil*] ir pārkāpušas EK līguma

81. panta 1. punktu un EEZ līguma 53. panta 1. punktu, vienojoties par cenām, pārdošanas apjomiem un individuālas informācijas apmaiņu par sintētiskā lizīna pārdošanas apjomiem, aptverot visu EEZ.

Pārkāpuma ilgums bija šāds:

a) [*ADM Company*] un [*ADM Ingredients*] gadījumā: no 1992. gada 23. jūnija līdz 1995. gada 27. jūnijam;

b) *Ajinomoto Company Incorporated* un *Eurolysine SA* gadījumā: vismaz sākot no 1990. gada jūlija līdz 1995. gada 27. jūnijam;

[..].

2. pants

Uzņēmumiem, kas ir uzskaitīti I pielikumā, sakarā ar minētajā pantā konstatēto pārkāpumu tiek uzlikti šādi naudas sodi:

a) [*ADM Company*] un

[*ADM Ingredients*]

(atbildīgi solidāri) — naudas sods EUR 47 300 000 apmērā

b) *Ajinomoto Company Incorporated* un

Eurolysine SA

(atbildīgi solidāri) — naudas sods EUR 28 300 000 apmērā

[..]."

11. Nosakot naudas sodu, Komisija [strīdīgajā lēmumā] ir piemērojusi Pamatnostādnēs [..], kā arī paziņojumā par sadarbību izklāstīto metodoloģiju.

12. Pirmkārt, naudas soda pamatapjoms, kas nosakāms atkarībā no pārkāpuma smaguma un ilguma, tika noteikts 39 miljonu euro apmērā attiecībā uz *ADM*. Runājot par *Ajinomoto*, *Kyowa*, *Cheil* un *Sewon*, naudas soda pamatapjoms tika noteikts attiecīgi 42, 21, 19,5 un 21 miljona euro apmērā ([strīdīgā lēmuma] 314. apsvērums).

13. Nosakot naudas soda sākumapjomu, kas nosakāms atkarībā no pārkāpuma smaguma, Komisija, pirmkārt, uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi bija izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu, ņemot vērā tā raksturu, tā konkrēto ietekmi uz lizīna tirgu EEZ un uz attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apjomu. Otrkārt, uzskatot, ka, pamatojoties uz šo sabiedrību kopējo apgrozījumu pārkāpuma perioda pēdējā gada laikā, pastāv ievērojama atšķirība pārkāpējuuzņēmumu apjomos, Komisija

izvēlējās diferencētu pieeju. Tā rezultātā naudas soda sākumapjoms tika noteikts 30 miljonu euro apmērā *ADM* un *Ajinomoto* un 15 miljonu euro apmērā *Kyowa*, *Cheil* un *Sewon* ([strīdīgā lēmuma] 305. apsvērums).

14. Ņemot vērā katra uzņēmuma izdarīto pārkāpuma ilgumu un nosakot attiecīgā naudas soda pamatapjomu, šādā veidā noteiktais sākumapjoms tika palielināts par 10% gadā, proti, par 30% *ADM* un *Cheil* un par 40% *Ajinomoto*, *Kyowa* un *Sewon* ([strīdīgā lēmuma] 313. apsvērums).

15. Otrkārt, par atbildību pastiprinošiem apstākļiem *ADM* un *Ajinomoto* uzliktie naudas sodu pamatapjomi tika palielināti par 50% katrai, proti, 19,5 miljonu euro apmērā *ADM* un 21 miljona euro apmērā *Ajinomoto* tādēļ, ka šiem uzņēmumiem pārkāpumā ir bijusi vadošā loma ([strīdīgā lēmuma] 356. apsvērums).

16. Treškārt, par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Komisija par 20% samazināja *Sewon* uzliktajam naudas sodam piemēroto palielinājumu sakarā ar pārkāpuma ilgumu tādēļ, ka šī uzņēmuma kā aizliegtās vienošanās dalībnieka loma bija pasīva kopš 1995. gada sākuma ([strīdīgā lēmuma] 365. apsvērums). Komisija turklāt samazināja par 10% naudas sodu pamatapjomus katram no attiecīgajiem uzņēmumiem tādēļ, ka tie visi pārtrauca pārkāpumu pēc pirmās iejaukšanās no valsts iestādes puses ([strīdīgā lēmuma] 384. apsvērums).

17. Ceturtkārt, Komisija "ievērojami samazināja" naudas soda apmēru paziņojuma par sadarbību D daļas nozīmē. Šajā sakarā Komisija piekrita, ka *Ajinomoto* un *Sewon* par 50% tiek samazināts naudas sods, kas tām bija uzlikts sadarbības

trūkuma dēļ, *Kyowa* un *Cheil* [naudas sods tiek samazināts] par 30% un, visbeidzot, *ADM* — par 10% ([strīdīgā lēmuma] 431., 432. un 435. apsvērums)."

Pirmās instances tiesā iesniegtā prasība un apstrīdētais spriedums

9 2000. gada 25. augustā prasītājas pret strīdīgo lēmumu cēla prasību Pirmās instances tiesā.

10 Ar savu prasību tās lūdza atcelt šo lēmumu, ar kuru tām tika uzlikts naudas sods, vai samazināt tām ar [šo lēmumu] uzlikto naudas sodu.

11 Ar apstrīdēto lēmumu Pirmās instances tiesa:

— uzliktā naudas soda apmēru noteica prasītājām solidāri EUR 43 875 000 apmērā;

— noraidīja prasību pārējā daļā;

— piesprieda prasītājām segt savus tiesāšanās izdevumus pašām, kā arī atlīdzināt trīs ceturtās daļas no Eiropas Kopienu Komisijas tiesāšanās izdevumiem, un piesprieda Komisijai pašai segt vienu ceturto daļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesai

12 Prasītāju prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto spriedumu tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa ir noraidījusi viņu prasību, kas bija celta pret strīdīgo lēmumu;

— atcelt strīdīgā lēmuma 2. pantu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz *ADM*;

— pakārtoti, attiecībā uz otro ievilkumu mainīt strīdīgā lēmuma 2. pantu, samazinot vai atceļot *ADM* uzlikto naudas sodu;

— pakārtoti, attiecībā uz otro un trešo ievilkumu nodot lietu atpakaļ izskatīšanai Pirmās instances tiesai lietas izspriešanai atbilstoši Tiesas spriedumam juridiskā ziņā;

— jebkurā gadījumā piespriest Komisijai segt savus tiesāšanas izdevumus pašai, kā arī atlīdzināt *ADM* tiesāšanās izdevumus attiecībā uz tiesvedībām Pirmās instances tiesā un Tiesā.

13 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— noraidīt apelācijas sūdzību;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Izvirzītie pamati

14 Savas apelācijas pamatojumam prasītājas izvirza šādus pamatus:

— principa par atpakaļejoša spēka aizliegumu pārkāpums, ļaujot Komisijai piemērot Pamatnostādnes ar atpakaļejošu spēku;

— vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums:

— pieļaujot Komisijas īstenoto diskrimināciju attiecībā uz naudas soda, kas tiek piemērots vienlaicīgiem pārkāpumiem konkurences tiesībās, aprēķināšanas metodi atkarībā no tā, vai šī Kopienas iestāde ir pieņēmusi savu lēmumu pirms vai pēc Pamatnostādņu publicēšanas;

— pieļaujot tādu pašu sākumapjomu *ADM* uzliktajam naudas sodam un tam, kas ir uzlikts *Ajinomoto*, lai gan *Ajinomoto* tirgus daļa EEZ ir gandrīz divkārt lielāka salīdzinājumā ar *ADM*;

— *non bis in idem* principa pārkāpums, uzskatot, ka Komisijai nevajadzēja ne kompensēt, ne ņemt vērā naudas sodus, ko *ADM* bija samaksājusi citām iestādēm par tām pašām darbībām;

— pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums:

— atzīstot, ka Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā naudas sodus, ko *ADM* bija samaksājusi trešās valstīs, lai arī Komisijas uzliktais naudas sods ir atkarīgs tostarp no *ADM* apgrozījuma pasaules mērogā, un ka tādējādi tā tika sodīta atkarībā no sava apgrozījuma valstīs, kurās *ADM* jau bija piespriests naudas sods;

— atzīstot, ka naudas sods ir atbilstošs, neskatoties uz to, ka Komisija nebija izpildījusi savu pienākumu ņemt vērā *ADM* apgrozījumu attiecībā uz lizīnu EEZ;

— pierādījumu sagrozīšana, atzīstot, ka Komisija bija pierādījusi, ka pastāv ekonomiskā ietekme, kaut gan šie pierādījumi neietver cenu līmeņu analīzi, iztrūkstot slepenai norunai, un tātad no tās nav redzams, ka cenas bija augstākas par tām, kādas varēja būt, ja būtu noticis citādi;

— principa, saskaņā ar kuru Komisijai ir jāievēro normas, kuras tā pati sev noteikusi, pārkāpums, atļaujot šai iestādei neievērot Pamatnostādnes;

— samērīguma principa, kā to ir interpretējusi Tiesa un Pirmās instances tiesa, — saskaņā ar kuru ir jāpastāv noteiktai saiknei starp naudas sodu un atbilstošo apgrozījumu — pārkāpums.

Par apelāciju

Par pirmo pamatu par atpakaļejoša spēka aizlieguma principa pārkāpumu

15 Ar savu pirmo pamatu prasītājas iebilst pret to, ka Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 39.–61. punktā ir pārkāpusi atpakaļejoša spēka aizlieguma principu, ļaujot Komisijai piemērot Pamatnostādnes ar atpakaļejošu spēku.

16 Tās norāda, ka naudas sodam vajadzēja veidot summu, kas ir mazāka par to naudas sodu, kāds tika noteikts saskaņā ar Pamatnostādnēm, ja būtu tikusi ievērota iepriekšējā prakse [šajā jautājumā].

17 Apstrīdētajā spriedumā Pirmās instances tiesa noraidīja šo iebildumu, pamatojoties uz argumentāciju, kuras formulējums ir tāds pats kā tas, kas ir minēts šīs pašas tiesas spriedumos, kā rezultātā ir tapis Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp.

18 Šī pēdējā minētā sprieduma 202.–206. punktā Tiesa šādā veidā ir apkopojusi Pirmās instances tiesas argumentāciju:

"202. Pirmās instances tiesa vispirms pamatoti ir atgādinājusi, ka krimināltiesību normu atpakaļejoša spēka aizlieguma princips, kas ECTK 7. pantā atzīts par pamattiesībām, ir vispārējs Kopienu tiesību princips, kas ir jāievēro, uzliekot naudas sodus par konkurences tiesību normu pārkāpumu, un ka šis princips paredz, ka piespriestie sodi atbilst tiem, kas ir noteikti pārkāpuma izdarīšanas brīdī.

203. Pēc tam Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka Pamatnostādnes tomēr ir pieskaitāmas pie atbilstošajām tiesību normām, kas reglamentē naudas sodu apmēra noteikšanu un kas pirms pārkāpumu izdarīšanas noteiktas Regulas Nr. 17 15. pantā.

204. Pamatnostādnēs paredzētā naudas sodu aprēķināšanas metode vēl arvien ir balstīta uz šajā noteikumā paredzētajiem principiem, jo aprēķins joprojām tiek veikts, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu un ilgumu, un naudas sods nedrīkst pārsniegt maksimālo apmēru — 10% no kopējā apgrozījuma.

205. Pamatnostādnes tātad nemaina atbilstošās tiesību normas, kurās paredzēti sodi, jo tās joprojām ir noteiktas vienīgi Regulā Nr. 17. Iepriekšējā Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse nebija daļa no šīm atbilstošajām tiesību normām.

206. Visbeidzot, Pirmās instances tiesa uzskata, ka naudas sodi netiek palielināti ar atpakaļejošu spēku, pat ja konkrētos gadījumos Pamatnostādnes var

izraisīt to palielināšanu. Tas atbilst izvērtēšanas pilnvarām naudas sodu apmēra noteikšanā, kas Komisijai bija piešķirtas atbilstoši Regulai Nr. 17. Šī iestāde jebkurā brīdī var paaugstināt naudas sodu apmēru atbilstoši konkurences politikas vajadzībām ar noteikumu, ka tiek ievērotas Regulā Nr. 17 norādītās robežas [..]."

19 Kā to Tiesa ir atzinusi iepriekš minētā sprieduma lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija 207. un 208. punktā, Pirmās instances tiesas pieņēmums, saskaņā ar kuru Pamatnostādnes nav daļa no atbilstošajām tiesību normām, ar kurām tiek noteikts naudas sodu apmērs, jo šādas normas ir paredzētas vienīgi Regulas Nr. 17 15. pantā tā, ka Pamatnostādņu piemērošanai pārkāpumiem, kas izdarīti pirms to pieņemšanas, nevajadzētu būt pretrunā atpakaļejoša spēka aizlieguma principam, ir nepareizs.

20 Grozījumiem represīvā politikā — šajā gadījumā Kopienas vispārējā konkurences politika naudas sodu jautājumos — it īpaši, ja tie tiek īstenoti, pieņemot tādas uzvedības normas kā Pamatnostādnes, var būt ietekme uz atpakaļejoša spēka aizlieguma principu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 222. punkts).

21 Tomēr, lai varētu efektīvi piemērot Kopienas konkurences tiesību normas, Komisijai ir jābūt spējīgai jebkurā brīdī pielāgot naudas sodu apmēru šīs politikas vajadzībām (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 109. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 227. punkts).

22 No tā izriet, ka uzņēmumiem, kas iesaistīti administratīvajā procesā, kura rezultātā var uzlikt naudas sodu, nevar būt tiesiskā paļāvība ne uz to, ka Komisija nepārsniegs iepriekš piemēroto naudas sodu apmēru, ne arī uz to aprēķināšanas metodi (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 228. punkts).

23 Tādējādi šajā gadījumā uzņēmumiem ir jāņem vērā iespēja, ka Komisija jebkurā brīdī var nolemt palielināt naudas sodu apmēru salīdzinājumā ar tiem, kuri piemēroti iepriekš (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 229. punkts).

24 Tas attiecas ne tikai uz gadījumiem, kad Komisija palielina naudas sodu apmēru, naudas sodus darot zināmus atsevišķā lēmumā, bet arī uz gadījumiem, kad šis palielinājums tiek veikts, konkrētos gadījumos piemērojot tādas vispārpiemērojamas uzvedības normas kā Pamatnostādnes (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 230. punkts).

25 Tāpat kā lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija no tā ir jāsecina, ka laikā, kad tika izdarīti attiecīgie pārkāpumi, uzņēmumi — prasītāji — varēja attiecīgi paredzēt, ka tiks apstiprinātas Pamatnostādnes un it īpaši tajās paredzētā jaunā naudas sodu aprēķināšanas metode, pieņemot, ka ar to tiks palielināts piespriesto naudas sodu apmērs, un ka, strīdīgajā lēmumā Pamatnostādnes piemērojot pārkāpumiem, kas izdarīti pirms to pieņemšanas, Komisija nav pārkāpusi atpakaļejoša spēka aizlieguma principu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 231. un 232. punkts).

26 Tādējādi Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, noraidīdama pamatu par akta atcelšanu, kas tika izvirzīts, pamatojoties uz principa par atpakaļejoša spēka aizliegumu pārkāpumu.

27 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pirmais apelācijas pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

28 Prasītāju izvirzītais otrais pamats iedalāms divās daļās. *ADM* pārmet Pirmās instances tiesai, ka, pirmkārt, tā ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, pieļaujot Komisijas īstenoto diskrimināciju attiecībā uz naudas soda, kas tiek piemērots vienlaicīgiem pārkāpumiem konkurences tiesībās, aprēķināšanas metodi atkarībā no tā, vai šī iestāde ir pieņēmusi savu lēmumu pirms vai pēc Pamatnostādņu publicēšanas (apstrīdētā sprieduma 69.–75. punkts), un, otrkārt, apstiprinot tādu pašu sākumapjomu *ADM* uzliktajam naudas sodam un tam, kas ir uzlikts *Ajinomoto*, lai gan *Ajinomoto* tirgus daļa EEZ ir gandrīz divkārt lielāka salīdzinājumā ar *ADM* (apstrīdētā sprieduma 207. un 211.–214. punkts).

29 Runājot par otrā pamata pirmo daļu, tā ir cieši saistīta ar pirmo pamatu, jo šī šķietami diskriminējošā attieksme izriet no tā, ka kopš noteikta datuma ir tikušas piemērotas Pamatnostādnes.

30 Kā tas tika atzīmēts šī sprieduma 21. punktā, Komisija var jebkurā brīdī nolemt palielināt naudas soda apmēru salīdzinājumā ar to, kāds ir ticis piemērots iepriekš.

31 Šī iemesla dēļ Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Musique Diffusion française* u. c./Komisija 110. punktā noraidīja pamatu, kas it īpaši bija balstīts uz argumentu par to, ka metode, kuru Komisija ir piemērojusi, ir diskriminējoša, jo šīs lietas fakti notika tajā pašā laikā, kad fakti attiecībā uz citām procedūrām, kurās Komisija pirms šī lēmuma bija pieņēmusi lēmumu, piemērojot ievērojami mazāka apmēra naudas sodus.

32 Tādējādi otrā pamata pirmajai daļai nav nozīmes.

33 Attiecībā uz šī paša pamata otro daļu prasītāju argumentācija ir balstīta uz pieņēmumu, saskaņā ar kuru tad, ja vairāki uzņēmumi ir piedalījušies vienā pārkāpumā, naudas soda sākumapjomi var tikt noteikti atšķirīgi, tikai pamatojoties uz apgrozījumu, kas izriet no attiecīgā produkta pārdošanas EEZ. Šis pieņēmums ir nepareizs.

34 Kā arī tas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija 243. un 312. punkta, atšķirīga pieeja attiecībā uz naudas soda sākuma apmēriem, pamatojoties uz citiem kritērijiem, nevis atbilstošo apgrozījumu, ir pieļaujama.

35 Pirmās instances tiesa nav izdarījusi tiesību kļūdu, izspriežot apstrīdētā sprieduma 212. punktā, pamatojoties uz konstatētiem faktiem, ka no *ADM* kopējā apgrozījuma, kas ietver norādi uz uzņēmuma apmēru un ekonomisko spēju, ir skaidri redzams, ka *ADM* ir divkārt nozīmīgāka nekā *Ajinomoto*, kas vienlaikus kompensē to, ka tai lizīna tirgū EEZ ir mazāka ietekme nekā *Ajinomoto*, un izskaidro to, ka naudas soda sākumapjoma līmenis ir noteikts pietiekami preventīvi augsts.

36 Tādējādi otrā pamata otrā daļa un tātad šis pamats tā kopumā ir jānoraida.

Par trešo pamatu par non bis in idem principa piemērošanas pārkāpšanu

Lietas dalībnieku argumenti

37 Ar savu trešo pamatu, kāds tas tika precizēts tiesas sēdes laikā, prasītājas norādīja uz *non bis in idem* principa piemērošanas pārkāpumu ar to, ka Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 85.–104. punktā ir nospriedusi, ka Komisijai nebija jākompensē vai jāņem vērā naudas sodi, kas bija samaksāti citām iestādēm un kas bija sods par tām pašām darbībām.

38 Šis pamats iedalāms trīs daļās.

39 Prasītājas, pirmkārt, norāda, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, interpretējot pārāk šauri *non bis in idem* principu un Tiesas 1972. gada 14. decembra spriedumu lietā 7/72 *Boehringer Mannheim*/Komisija, *Recueil*, 1281. lpp. Tās apgalvo, ka viens no vispārīgajiem principiem ir *non bis in idem* princips, ar ko tiek prasīts, ka ir jāņem vērā konkurējoši sodi, kas attiecas uz tiem pašiem faktiem. Runa ir par Kopienu tiesību pamatprincipu, kas pastāv neatkarīgi no jebkādas vienošanās. Prasītājas apgalvo, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija Tiesa ir aplūkojusi vienu no trešām valstīm un ir nospriedusi, ka šāda veida lietās ir piemērojami vispārīgie tiesību principi. Tas, ka, uzliekot turpmākos sodus, ir jāņem vērā sodi, kurus tiesa jau ir uzlikusi iepriekš par tām pašām darbībām, lai kādi tie arī būtu, būtu atbilstoši tiesas labas pārvaldības un samērīguma principiem. Rīkoties citādi nozīmētu riskēt ar to, ka attiecīgie uzņēmumi varētu tikt pārmērīgi bargi sodīti, tiem uzliekot nesamērīgu naudas sodu, kas nebūtu atbilstošs prevencijas un/vai sodīšanas prasībām.

40 Otrkārt, prasītājas norāda, ka apstrīdētā sprieduma 101. un 102. punktā formulētais secinājums, saskaņā ar kuru viņas nav pierādījušas, ka fakti, kas ir pamatā Komisijas un trešās valsts sodītajam pārkāpumam ir identiski, ir pierādījumu sagrozīšana [vai] Tiesas Statūtu 36. panta pārkāpums pienākuma norādīt pamatojumu neizpildes dēļ un viņu tiesību aizstāvēties aizskārums.

41 Visbeidzot, prasītājas norāda, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu, apstrīdētā sprieduma 103. punktā atzīstot, ka, pat ja fakti būtu identiski, nepastāvētu nekādas tiesības uz kompensāciju, jo *ADM* nebija norādījusi, ka sodi, kas bija piespriesti trešās valstīs, attiecās uz aizliegtās vienošanās piemērošanu vai ietekmi EEZ, un atzīstot, ka šie sodi tika aprēķināti atkarībā no *ADM* apgrozījuma Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanādā. Būtu tikai vajadzīgs pierādīt to darbību, par kuriem sodus bija piemērojusi Komisija un trešo valstu iestādes, identitāti. *ADM* esot pierādījusi, ka šīs darbības un aizliegtā vienošanās, kas tika sodīta no Komisijas un trešo valstu iestāžu puses, attiecās tieši uz to pašu aizliegto vienošanos pasaules mērogā.

42 Attiecībā uz prasītāju izvirzītā trešā pamata pirmo daļu Komisija apgalvo, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija netika skatīts jautājums par to, vai šai iestādei bija jāņem vērā sods, ko uzlikušas trešo valstu iestādes, ja fakti, kurus šī un minētās iestādes izvirzīja pret uzņēmumu, būtu identiski. Tā uzskata, ka pastāv pietiekami iemesli uzskatīt, ka Tiesas 1969. gada 13. februāra spriedumā lietā 14/68 *Wilhelm* u.c. (*Recueil*, 1. lpp.) un iepriekš minētajā spriedumā lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija minētais dabisko tiesību princips ir piemērojams tikai Eiropas Savienībā. Visām Savienības tiesām, vismaz attiecībā uz konkurences tiesībām, ir jāizpilda Tiesas pastāvīgās judikatūras prasības, un šo valstu, kā arī Kopienas iestāžu kompetence dublējas. Starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Eiropas Kopienu nepastāvēja ne šāda veida saikne, ne dublēšanās.

43 Runājot par prasītāju izvirzītā trešā pamata otro daļu, Komisija apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, atsaucoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija, ir noteikusi, ka Kopienas un amerikāņu iestādes interesējās par aizliegtās vienošanās dalībnieku rīcību to attiecīgajās teritorijās. Šajā spriedumā Tiesa nošķīra vienošanās, kuru rezultātā rodas aizliegtā vienošanās, un tās piemērošanu dažādās teritorijās.

44 Attiecībā uz minētā trešā pamata trešo daļu Komisija norāda, ka *ADM* ir kļūdaini interpretējusi apstrīdētā sprieduma 103. punktu. Pirmās instances tiesa patiešām ir skatījusi jautājumu par to, vai notiesāšana Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanādā bija par tādu pašu rīcību, kā tā, par kuru Komisija piemēroja sodu strīdīgajā lēmumā.

45 Komisija uzskata, ka, ja vien Kopienas un Amerikas iestāžu inkriminētajiem faktiem nav viena un tā paša priekšmeta un teritoriālās atrašanās vietas, tie netiek uzskatīti par identiskiem. Komisijas un amerikāņu iestāžu inkriminētie fakti nebija identiski un nekas nelika *ADM* uzskatīt, ka minētajām amerikāņu iestādēm bija nodoms to sodīt par vienošanos īstenošanu EEZ iekšienē.

Tiesas vērtējums

— Par trešā pamata pirmo daļu

46 Kā prasītājas to paskaidroja tiesas sēdes laikā, tās neizvirza *non bis in idem* principu pašu par sevi. Tātad tās neapgalvo, ka Komisija bija kļūdījusies, sākdama procedūru,

vai ka tā nebija kompetenta uzlikt naudas sodu. Prasītājas drīzāk norāda, ka viens no vispārīgajiem tiesību principiem, kas izriet no *non bis in idem* principa, ir princips, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā konverģentie sodi par vieniem un tiem pašiem faktiem.

47 Šajā sakarā ievadam ir jāatgādina, ka apelācijas ietvaros Tiesas veiktās kontroles mērķis ir, pirmkārt, pārbaudīt, cik lielā mērā Pirmās instances tiesa tiesiski pareizi ir ņēmusi vērā visus faktorus, kam ir būtiska nozīme, lai novērtētu konkrētas rīcības smagumu, ņemot vērā EKL 81. pantu un Regulas Nr. 17 15. pantu, un, otrkārt, pārbaudīt, vai Pirmās instances tiesa tiesiski pietiekami ir atbildējusi uz visiem argumentiem, ko izteicis prasītājs un kas vērsti uz naudas soda atcelšanu vai samazināšanu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 224. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 Šajā gadījumā Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 98. punktā atzīmēja, ka no iepriekš minētā sprieduma lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija 3. punkta formulējuma izriet, ka Tiesa nav skatījusi jautājumu par to, vai Komisijai ir jāņem vērā sods, ko ir uzlikušas trešās valsts iestādes, pieņemot, ka fakti, kurus šī un minētās iestādes ir izvirzījušas pret uzņēmumu, būtu identiski, bet, ka Tiesa ir noteikusi Komisijas un trešo valstu iestāžu inkriminēto faktu identiskumu kā priekšnoteikumu iepriekš minētajai pārbaudei.

49 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi nekādu tiesību kļūdu. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija Tiesa nav skatījusi šo jautājumu, ņemot vērā, ka netika noteikts, ka fakti, kurus Komisija, no vienas puses, un amerikāņu iestādes, no otras puses, izvirzīja pret prasītājām, bija identiski.

50 Otrkārt, atsaucoties uz iepriekš minētā sprieduma lietā *Wilhelm* u.c. 11. punktu, Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 99. punktā ir nospriedusi, ka, apsverot

šo konkrēto situāciju, kas izriet, pirmkārt, no ciešās savstarpējās atkarības, kāda pastāv starp dalībvalstu nacionālajiem tirgiem un kopējo tirgu, un, otrkārt, no konkrētās kompetences sadalījuma sistēmas, kāda pastāv starp Kopienu un dalībvalstīm jautājumā par aizliegtu vienošanos vienā un tajā pašā kopējā tirgus teritorijā, Tiesa, pieļaujot iespēju par dubulto procesu, ņemot vērā iespējamo no tā izrietošo dubulto sodu, uzskatīja par nepieciešamu ņemt vērā pirmo lēmumu par sodu atbilstoši taisnīguma prasībām.

51 Apstrīdētā sprieduma 100. punktā Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka šāda situācija šajā lietā nepastāv, un ir secinājusi, ka, nepastāvot atsaucei uz skaidri atrunātu noteikumu, kas nosaka Komisijai pienākumu naudas soda apmēra noteikšanas laikā ņemt vērā sodus, kurus iestādes vai trešo valstu, tādu kā Amerikas Savienotās Valstis vai Kanāda, iestādes ir jau uzlikušas tam pašam uzņēmumam par to pašu faktu, prasītājas nevar likumīgi pārmest Komisijai, ka tā šajā gadījumā nav ievērojusi šo šķietamo pienākumu.

52 Pat pieņemot, ka šī argumentācija ir kļūdaina un ka trešās valsts iestāžu uzliktais sods ir tāds fakts, kas jāņem vērā attiecīgā gadījuma apstākļu izvērtēšanā, lai noteiktu naudas soda apmēru, iebildumam par to, ka Komisija nav ņēmusi vērā naudas sodus, kas jau ir uzlikti trešās valstīs, ir nozīme tikai tad, ja fakti, kurus pret *ADM* ir izvirzījusi Komisija, no vienas puses, un Savienoto Valstu un Kanādas iestādes, no otras puses, būtu identiski.

53 Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 101.–103. punktā pakārtoti ir pārbaudījusi, vai prasītājas ir sniegušas pierādījumus par šādu identiskumu. Tādējādi ir jāpārbauda pārējās trešā pamata daļas, kurās par to runāts.

54 Kas attiecas uz labas pārvaldības principu, ko prasītājas arī izvirzījušas trešā pamata pirmās daļas ietvaros, tas attiecīgajā kontekstā nav atbilstošs.

— Par trešā pamata otro daļu

55 Attiecībā uz Pirmās instances tiesas apgalvojumu, saskaņā ar kuru nav pierādīts, ka fakti, kurus Komisija un Amerikas Savienoto Valstu un Kanādas iestādes izvirzīja pret *ADM*, bija identiski, prasītājas atsaucas, pirmkārt, uz pierādījumu sagrozīšanu. Tās norāda, ka tas, ka pārkāpumi attiecībā uz lizīnu un citronskābi ir atšķirīgi, acīmredzami izriet no dokumentiem par tiesu vienošanos kā Amerikas Savienotajās Valstīs, tā Kanādā — valstīs, kurās pārkāpumi kopumā tika kvalificēti kā atsevišķas pret *ADM* [izvirzītas] krimināllapsūdzības. Ne šie dokumenti, ne kas cits neliek domāt, ka atsevišķās attiecīgās vienošanās ietilpst "plašākā vienošanos un saskaņotu darbību kopumā".

56 Tomēr Pirmās instances tiesa neuzskatīja, ka pārkāpumi par attiecīgi lizīnu un citronskābi neatšķiras viens no otra. Apstrīdētā sprieduma 103. punkta sākumā tā tiešām ir paudusi šaubas attiecībā uz jautājumu par to, vai notiesāšanu par aizliegto vienošanos attiecībā uz lizīnu var uzskatīt par tādu, kas atšķiras no tās, kāda ir attiecībā uz aizliegto vienošanos par citronskābi. Tomēr tā pieņēma, ka tas tā bija.

57 Tā kā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka notiesāšanas Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanādā bija par plašāku vienošanos un saskaņotu rīcību kopumu, nevar apgalvot, ka šī tiesa ir sagrozījusi pierādījumus. Atsauce uz "notiesāšanām Savienotajās Valstīs un Kanādā par plašāku vienošanos un saskaņotu rīcību kopumu", kas minēta apstrīdētā sprieduma 102. punktā, ir jālasa, ņemot vērā iepriekš minētā sprieduma lietā *Boehringer Mannheim*/Komisija 5. punktu, kur ir noteikts "plašāks kopums" un uz ko Pirmās instances tiesa ir atsaukusies iepriekšējā punktā. Tādējādi tā ir jāsaprot tādā nozīmē, ka minētās notiesāšanas ir arī par darbībām attiecībā uz citronskābi, kas nav strīdīgā lēmuma strīdus priekšmets.

58 Tādējādi iebildums par pierādījumu sagrozīšanu ir jānoraida.

59 Otrkārt, prasītājas atsaucas uz to, ka Pirmās instances tiesa ir bez pamatojuma noraidījusi papildu pierādījumus, ko tās ir sniegušas attiecībā uz procedūru identiskumu, šādi pārkāpjot Tiesas Statūtu 36. pantu.

60 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ar pienākumu pamatot spriedumus, kas Pirmās instances tiesai ir saskaņā ar Tiesas Statūtu 36. pantu un 53. panta pirmo daļu, Pirmās instances tiesai netiek prasīts sniegt izklāstu, kas izsmeļoši atbilstu ikvienam lietas dalībnieku izteiktās argumentācijas punktam. Tādējādi pamatojums var būt netieši izteikts, ar nosacījumu, ka no tā ieinteresētajām personām ir saprotami iemesli, kuru dēļ ir tikuši veikti attiecīgie pasākumi, un Tiesa var iegūt tās rīcībā elementus, kas ir pietiekami, lai veiktu savu tiesas kontroli (šajā sakarā skat. Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 372. punkts).

61 Runājot par papildu pierādījumiem, ko iesniedza *ADM*, Pirmās instances tiesa nav pārkāpusi tai uzlikto pienākumu norādīt pamatojumu. Tās pamatojums ir balstīts uz pieņēmumu, saskaņā ar kuru, lai noteiktu izvirzīto faktu identiskumu, prasītājām vajadzēja pierādīt, ka notiesāšanas Amerikas Savienotajas Valstīs un Kanādā bija par citu, nevis šajās valstīs notikušu — un it īpaši EEZ notikušu — aizliegtas vienošanās piemērošanu vai iedarbību. Konstatējot, ka tas nekādā veidā nebija pierādīts, Pirmās instances tiesa attiecībā uz šo kritēriju prasītāju iesniegtos papildu pierādījumus netieši kvalificēja par nepietiekamiem.

62 No tā izriet, ka iebildumu par Tiesas Statūtu 36. panta pārkāpumu nevar pieņemt.

63 Visbeidzot, prasītājas norāda, ka, ņemot vērā, ka Komisija savos procesuālajos rakstos un strīdīgajā lēmumā acīmredzami ir atzinusi, ka fakti, par kuriem tika piemērots sods trešās valstīs sākto procesu ietvaros, bija tieši tie paši, kas tika minēti Pirmās instances tiesā, tām bija jādod iespēja tikt uzklausītām attiecībā uz pretēju apgalvojumu.

64 Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka Komisija patiešām bija norādījusi, ka EEZ izdarītais pārkāpums izrietēja no aizliegtās vienošanās pasaules mērogā esamības. To darot, Komisija tomēr neatzina faktu, kurus tā pati, no vienas puses, un Amerikas Savienoto Valstu un Kanādas iestādes, no otras puses, bija izvirzījušas pret prasītājām, identiskumu.

65 No strīdīgā lēmuma 183. punkta izriet, ka Komisija ir pārmetusi *ADM* un pārējiem šajā lēmumā minētajiem uzņēmumiem, ka tie ir pārkāpuši EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu, jo EEZ iekšienē un vienošanās ietvaros tie ir noteikuši lizīna cenu, kontrolējuši piedāvājumu un savā starpā sadalījuši pārdošanas apjomus, un ka tie ir apmainījušies ar informāciju par saviem pārdošanas apjomiem, lai kontrolētu pārdošanas kvotu, par kurām tie bija vienojušies, ievērošanu. Šī paša lēmuma motīvu 311. punktā Komisija atzīmēja, ka saskaņā ar Amerikas Savienoto Valstu un Kanādas iestāžu sniegto informāciju attiecībā uz šajā lēmumā minētajiem uzņēmumiem uzliktajiem naudas sodiem ir ņemta vērā konkurencei pretēja iedarbība tikai šo tiesu jurisdikcijas ietvaros, kas ir radusies strīdīgajā lēmumā pārbaudītās aizliegtās vienošanās rezultātā.

66 No tā izriet, ka attiecībā uz Komisiju runa bija par aizliegtās vienošanās piemērošanu dažādās teritorijās. Līdz ar to, pateicoties Komisijas apgalvojumiem, prasītājas varēja atbilstoši aizstāvēt savu viedokli šajā ziņā.

67 Tādējādi iebildums par to, ka ir tikušas pārkāptas tiesības tikt uzlausītam, nav pamatots.

— Par trešā pamata trešo daļu

68 Apstrīdētā sprieduma 103. punkts ir iekļauts Pirmās instances tiesas analīzē par pārmesto faktu identiskumu.

69 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka, ja trešā valstī uzliktais sods ir tikai par aizliegtās vienošanās piemērošanu vai tās iedarbību attiecībā uz šīs valsts tirgu un Kopienas [uzliktais] sods ir par aizliegtās vienošanās piemērošanu vai iedarbību attiecībā uz Kopienas tirgu, faktu identiskums nepastāv.

70 Ja Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 103. punktā bija uzsvērusi, ka attiecīgie naudas sodi tika aprēķināti atkarībā no apgrozījuma attiecīgi Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanādā, tas bija [darīts] tāpēc, lai pamatotu tās secinājumu, saskaņā ar ko naudas sodi bija paredzēti, lai sodītu par vienošanās piemērošanu šajās valstīs un nevis EEZ teritorijā.

71 Pēc Pirmās instances tiesas teiktā, *ADM* nebija minējusi, ka, izņemot attiecīgās aizliegtās vienošanās piemērošanu, kas notika attiecīgi Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanādā, šajās valstīs uzliktie sodi būtu paredzēti par šīs vienošanās piemērošanu vai tās iedarbību EEZ.

72 Tādējādi galvenais iebildums, ko prasītājas bija izvirzījušas trešā pamata trešās daļas ietvaros, nav pamatots.

73 Pakārtoti tās norāda, ka Komisijai bija pienākums ņemt vērā naudas sodus, kas bija samaksāti citām iestādēm un bija aprēķināti atkarībā no apgrozījuma Amerikas Savienotajās valstīs un Kanādā, kur, kā šajā gadījumā, Komisija bija ņēmusi vērā prasītāju apgrozījumu pasaules mērogā attiecībā uz lizīnu, aprēķinot tām uzliekamo naudas sodu. To darot, šī iestāde aprēķināja minēto naudas sodu atkarībā no prasītāju apgrozījuma valstīs, kurās tās jau bija samaksājušas naudas sodu, pieskaitot to apgrozījumu EEZ tirgū.

74 Tomēr strīdīgajā lēmumā apgrozījums pasaules mērogā tiek izmantots, tikai lai, salīdzinot attiecīgo uzņēmumu apjomus, ņemtu vērā reālo minēto uzņēmumu spēju nodarīt nozīmīgu kaitējumu lizīna tirgum EEZ.

75 Tādējādi šis iebildums ir jānoraida.

76 Ņemot vērā, ka visi iebildumi, kurus prasītājas bija izvirzījušas pret šo Pirmās instances tiesas apgalvojumu par to, ka tās nav pierādījušas minēto faktu identiskumu, nav pamatoti, trešais pamats ir jānoraida.

Par ceturto pamatu par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu

77 Ceturtais pamats iedalāms divās daļās.

78 Ar šī pamata pirmo daļu, kas attiecas uz apstrīdētā sprieduma 85.–94. punktu, prasītājas norāda, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Tiesas Statūtu 36. pantu, nospriežot, ka Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā naudas sodus, kurus tās bija samaksājušas trešās valstīs, lai gan Komisijas uzliktais naudas sods bija [aprēķināts] atkarībā no viņu apgrozījuma pasaules mērogā, un tādējādi prasītājas tika sodītas atkarībā no viņu apgrozījuma valstīs, kurās tām jau bija piespriesti naudas sodi.

79 Ar sava ceturtā pamata otro daļu, kas attiecas uz apstrīdētā sprieduma 198.–206. punktu, prasītājas pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir pārkāpusi Tiesas Statūtu 36. pantu, atzīstot, ka naudas sods ir atbilstošs, neskatoties uz to, ka Komisija nav izpildījusi savu pienākumu ņemt vērā šo prasītāju apgrozījumu attiecībā uz lizīna tirgu EEZ.

80 Attiecībā uz prasībām, kas izriet no Pirmās instances tiesas pienākuma norādīt pamatojumu, ir jāatsaucas uz šī sprieduma 60. punktu.

81 Šajā gadījumā Pirmās instances tiesas spriedums attiecībā uz abiem attiecīgajiem aspektiem ir pietiekami pamatots. Pirmkārt, apstrīdētā sprieduma 85.–103. punktā Pirmās instances tiesa ir sniegusi detalizētu pamatojumu savam secinājumam, ka Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā naudas sodus, kurus *ADM* bija samaksājusi trešās valstīs. Otrkārt, apstrīdētā sprieduma 198.–206. punktā tā ir norādījusi iemeslus, kādēļ tā noraidīja prasītāju argumentāciju, saskaņā ar kuru naudas sods esot nesamērīgs salīdzinājumā ar to apgrozījumu lizīna tirgū EEZ.

82 Tādējādi ceturtais pamats ir jānoraida.

Par piekto pamatu par pierādījumu sagrozīšanu

83 Ar savu piekto pamatu, kas attiecas uz apstrīdētā sprieduma 142.–171. punktu, prasītājas norāda, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi pierādījumus, atzīstot, ka Komisija bija pierādījusi ekonomisko ietekmi.

84 Precīzāk, prasītājas pārmet Pirmās instances tiesai pierādījumu sagrozīšanu, secinot, ka Komisija ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka cenas bija augstākas par tām, kādas tās būtu bijušas, nepastāvot slepenai norunai. No Komisijas pierādījumiem, kuru esamību Pirmās instances tiesa atzina apstrīdētā sprieduma 154.–160. punktā, ir redzami tikai faktiskie cenu līmeņi, bet nav analizēti iespējamie cenu līmeņi gadījumā, ja nebūtu pastāvējusi aizliegtā vienošanās.

85 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka faktu novērtējums, izņemot gadījumu par Pirmās instances tiesai iesniegto pierādījumu sagrozīšanu, nav tiesību jautājums, pār kuru Tiesa veic kontroli (skat. it īpaši Tiesas 2001. gada 21. jūnija spriedumu apvienotajās lietās no C-280/99 P līdz C-282/99 P *Moccia Irme* u.c./Komisija, *Recueil*, I-4717. lpp., 78. punkts).

86 Prasītājas nav pierādījušas, ka pierādījumi būtu tikuši sagrozīti. To izvirzītajai kritikai pret argumentāciju, ko ņēma vērā Pirmās instances tiesa, trūkst pamatojuma. Kā to atzīmēja ģenerāladvokāts savu secinājumu 124. punktā, no strīdīgā lēmuma redakcijas, kā arī no apstrīdētā sprieduma izriet, ka Komisija ir sniegusi virkni pierādījumu par cenu palielināšanos, ko izraisījusi aizliegtā vienošanās, un ka šos faktus Pirmās instances tiesa pārbaudīja padziļināti. Noraidot prasītāju argumentus, kuru mērķis bija parādīt, ka nav ticis pierādīts, ka piemērotās cenas bija augstākas par tām, kādas būtu pielietotas oligopola ietvaros, ja nebūtu izdarīts pārkāpums, Pirmās instances tiesa no pierādījumiem nav izsecinājusi to, kas tajos acīmredzami nav ticis pateikts.

87 Tādējādi piektais pamats ir jānoraida.

Par sesto pamatu par principa, saskaņā ar kuru Komisijai ir jāievēro normas, kuras tā pati sev ir noteikusi, pārkāpumu

88 Ar savu sesto pamatu prasītājas pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā apstrīdētā lēmuma 191.–206. punktā ir pārkāpusi principu, saskaņā ar kuru Komisijai ir jāievēro normas, kuras tā pati sev ir noteikusi.

89 Pirmās instances tiesa atzina, ka Komisija, nosakot [naudas soda] sākumapjomu, ir ņēmusi vērā tikai prasītāju kopējo apgrozījumu (par) visām produkta līnijām, kā arī apgrozījumu pasaules mērogā attiecībā uz lizīnu, un ka līdz ar to tā nav izpildījusi savu pienākumu ņemt vērā to apgrozījumu, kas bija jāaplūko. Neskatoties uz to, ka Komisija pati nav ievērojusi savas Pamatnostādnes, Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka naudas sods bija likumīgs, jo ar to netika pārkāpts samērīguma princips. Pirmās instances tiesa nedrīkstēja, vismaz nenorādot iemeslus, ļaut Komisijai pārkāpt Pamatnostādnes. Ļaut Komisijai neievērot Pamatnostādnes, ievērojot tikai samērīguma prasību robežas, nozīmētu apdraudēt tiesiskās drošības, kā arī labas pārvaldības principus, kā arī diskriminēt prasītājas un pārējos uzņēmumus, kuriem Pamatnostādnes ir attiecīgi piemērojamas.

90 Šādu iemeslu dēļ Pirmās instances tiesai bija jāizmanto Pamatnostādnēs par naudas sodiem noteiktā metode, ņemot vērā *ADM* apgrozījumu, kas bija jāaplūko, lai noteiktu pareizu naudas soda apmēru. Neizpildot savu pienākumu šajā nozīmē, Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi principu, saskaņā ar kuru Komisijai ir jāievēro normas, kuras viņai pašai ir saistošas.

91 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, kaut arī uzvedības normas, ar kurām ir paredzēts panākt ārēju iedarbību, kā tas ir gadījumā ar tirgus dalībniekiem piemērojamām Pamatnostādnēm, nevar kvalificēt kā tiesību normas, kuras pārvaldes iestādei jebkurā gadījumā ir jāievēro, tās tomēr paredz uzvedības normu, kurā norādīta prakse, kas jāievēro un no kuras noteiktā gadījumā pārvaldes iestādes nevar atkāpties, nenorādot iemeslus, kuri būtu saderīgi ar vienlīdzīgas attieksmes principu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 209. un 210. punkts).

92 Pirmās instances tiesai nevar pārmest, ka tā ir ļāvusi Komisijai piemērot Pamatnostādnes kļūdainā veidā. Pēc tam, kad Pirmās instances tiesa apstrīdētā sprieduma 197. punktā bija nospriedusi, ka, balstīdamās uz *ADM* apgrozījumu pasaules mērogā un neņemdama vērā tās apgrozījumu lizīna tirgū EEZ, Komisija nav ievērojusi Pamatnostādņu 1.A punkta ceturto un sesto daļu, tā pati izvērtēja naudas soda apmēra atbilstību.

93 Tomēr, ja Pirmās instances tiesa ir konstatējusi Pamatnostādņu pārkāpumu un skatījusi lietu savas neierobežotās kompetences ietvaros gadījumā, kad Komisija nav pienācīgi ņēmusi vērā faktu attiecīgā pārkāpuma novērtējumā, ar vienlīdzīgas attieksmes un tiesiskās drošības princips pieprasa vispirms pārbaudīt, vai, ņemot vērā minēto faktu, naudas sods tomēr iekļaujas minēto Pamatnostādņu ietvaros. Tikai pēc šāda izvērtējuma ir piemērojams samērīguma princips.

94 Tātad Pirmās instances tiesa ir izdarījusi tiesību kļūdu, piemērojot tikai samērīguma kritēriju.

95 Tomēr apstrīdētā sprieduma 203.–205. punktā veiktajā izvērtējumā par *ADM* apgrozījumu, kas iegūts no lizīna pārdošanas EEZ, ir netieši noteikts, ka, ja Komisija,

ņemot vērā šo apgrozījumu, būtu pareizi piemērojusi Pamatnostādnes, ņemot vērā šo apgrozījumu, naudas soda noteikšanas rezultāts nebūtu bijis atšķirīgs.

96 Līdz ar to sestais pamats ir jānoraida.

Par septīto pamatu par samērīguma principa pārkāpumu

Prasītāju argumentācija

97 Ar savu septīto pamatu prasītājas Pirmās instances tiesai pārmet, ka tā nav ievērojusi samērīguma principu, kā to ir interpretējusi Tiesa un Pirmās instances tiesa. Apstrīdētā sprieduma 199.–202. punktā tā nepamatoti noraidījusi argumentu, saskaņā ar kuru ar samērīguma principu tiek prasīta noteiktas saiknes pastāvēšana starp naudas sodu un apgrozījumu, kurš ir jāņem vērā, un no kura izriet, ka naudas sods, [kas aprēķināts] no 115% apgrozījuma, kā tas ir šajā lietā, ir nesamērīgs. Savā aprēķinā prasītājas balstījās uz viņu apgrozījumu lizīna tirgū EEZ pārkāpuma pēdējā gada laikā.

98 Tās uzskata, ka atšķirībā no tā, ko Pirmās instances tiesa bija izspriedusi apstrīdētā sprieduma 200. punktā, Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-248/98 P *KNP BT*/Komisija (*Recueil*, I-9641. lpp.) ietver vispārējas piemērošanas principu, proti, ka sodam ir jābūt samērīgam ar uzņēmuma nozīmīgumu produktu, kas ir pārkāpuma priekšmets, tirgū.

99 Prasītājas apgalvo, ka šīs lietas fakti ir identiski tās lietas faktiem, kuras rezultātā ir taisīts Pirmās instances tiesas 1994. gada 14. jūlija spriedums lietā T-77/92 *Parker Pen*/Komisija (*Recueil*, II-549. lpp.), kurā Pirmās instances tiesa samazināja naudas sodu tādēļ, ka Komisija nebija pietiekami ņēmusi vērā aplūkojamo apgrozījumu. Tam, ka iepriekš minētajā lietā *Parker Pen*/Komisija tika samazināts galīgais naudas sods un nevis naudas soda sākumapjoms, kas aprēķināts sakarā ar pārkāpuma smagumu, neesot nozīmes. Minētajā lietā nebija veikts [naudas soda] sākumapjoma atsevišķs aprēķins. Turklāt prasītājām uzliktais naudas sods bija nesamērīgs salīdzinājumā ar aplūkojamo apgrozījumu gan attiecībā uz galīgo naudas sodu, gan sākumapjomu atkarībā no [pārkāpuma] smaguma [pakāpes].

Tiesas vērtējums

100 Saskaņā ar Tiesas judikatūru, nosakot naudas sodu, ir atļauts ņemt vērā gan uzņēmuma kopējo apgrozījumu, kas ietver, kaut arī aptuvenu un neskaidru, norādi uz uzņēmuma lielumu un tā ekonomisko spēju, gan arī tikai daļu no šī apgrozījuma, ko veido preces, attiecībā uz kurām izdarīts pārkāpums, un kas tādējādi ietver norādi uz pārkāpuma apmēru. Ne vienam, ne otram no šiem skaitļiem nevar tikt piešķirta tāda nozīme, kas ir nesamērīga salīdzinājumā ar citiem novērtējuma faktoriem, un tādējādi atbilstošu naudas sodu nevar noteikt, pamatojoties uz vienkāršu aprēķinu, kas balstīts uz kopējo apgrozījumu. Tas it īpaši tā ir gadījumos, kad attiecīgās preces veido ļoti nelielu daļu no šī apgrozījuma (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, 121. punkts, un spriedumu lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 243. punkts).

101 Savukārt Kopienu tiesības neietver vispārpiemērojamu principu, saskaņā ar kuru sodam ir jābūt samērīgam ar uzņēmuma nozīmīgumu to produktu, kas ir pārkāpuma priekšmets, tirgū.

102 Apstrīdētā sprieduma 200. punktā Pirmās instances tiesa šādā veidā noraidīja prasītāju argumentāciju:

"[..] Faktiski no judikatūras izriet, ka ierobežojums, kas ir noteikts ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, atsaucoties uz uzņēmuma kopējo apgrozījumu, skaidri paredz izvairīties no naudas soda nesamērīguma salīdzinājumā ar šī uzņēmuma nozīmīgumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Musique* [*D*]*iffussion française* u.c./Komisija, 119. punkts). Tiktāl, ciktāl naudas soda galīgais apmērs nepārsniedz 10% no *ADM* kopējā apgrozījuma pārkāpuma pēdējā gada laikā, to nevar uzskatīt par nesamērīgu tikai tāpēc, ka tas pārsniedz apgrozījumu attiecīgajā tirgū. Ir jāatzīmē, ka prasītājas ir atsaukušās uz [iepriekš minētā sprieduma lietā *KNP BT*/Komisija 61. punktu], kurā [Tiesa] iestarpinājuma veidā ir uzsvērusi, ka "Regulas Nr. 17. 15. panta 2. punkta mērķis ir garantēt, lai sods būtu samērīgs ar uzņēmuma nozīmīgumu to produktu, kas ir pārkāpuma priekšmets, tirgū". Papildus tam, ka iepriekš minētā sprieduma 61. punktā Tiesa kā atsauci skaidri paredz iepriekš minētā sprieduma lietā *Musique* [*D*]*iffusion française* u.c./Komisija 119. punktu, ir jāuzsver, ka attiecīgais formulējums, kas nav ticis pārņemts turpmākajā judikatūrā, iekļaujas iepriekš minētās lietas *KNP BT*/Komisija, kuras rezultātā ir tapis spriedums, attiecīgajā kontekstā. Šajā gadījumā prasītājas faktiski pārmet Komisijai, ka tā ir ņēmusi vērā iekšējo pārdošanu vērtību grupā, nosakot to tirgus daļu, ko Tiesa tomēr ir atzinusi par pieņemamu iepriekš minētā iemesla dēļ. Tādējādi no tā nevar izdarīt secinājumu, ka sods, kas ir uzlikts *ADM*, ir nesamērīgs."

103 Šis pamatojums neveido tiesību kļūdu.

104 Kas attiecas uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Parker Pen*/Komisija, no tā 94. punkta izriet, ka Pirmās instances tiesa ir tikai piemērojusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Musique Diffusion française* u.c./Komisija 121. punktā un šī sprieduma 100. punktā minētās normas.

105 Savukārt attiecībā uz naudas soda iespējamo nesamērīgumu ir svarīgi atgādināt, ka Tiesa, kad tā apelācijas tiesvedībā lemj par tiesību jautājumiem, nav taisnīguma apsvērumu dēļ ar savu novērtējumu jāaizstāj Pirmās instances tiesas novērtējums, kuru tā, īstenojot tai piešķirto neierobežoto kompetenci, veikusi, lemjot par naudas sodu apmēru, kas uzņēmumiem uzlikti par Kopienu tiesību pārkāpumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 245. punkts un tajā minētā judikatūra).

106 Līdz ar to septītais pamats ir jānoraida.

107 No visa iepriekš minētā izriet, ka apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

108 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *ADM Company* un *ADM Ingredients* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tām spriedums nav labvēlīgs, tad tām jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) *Archer Daniels Midland Co.* un *Archer Daniels Midland Ingredients Ltd* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]